

Pedagogisk opplegg Riksteatrets forestilling

SULT

Av Knut Hamsun. Dramatisert av Anders T. Andersen.

Produsert av Riksteatret.

På turné våren 2020.

Oppgavene er egnet for fagene: norsk, psykologi 1 og 2 og teaterfagene. Opplegget er tilpasset elever i videregående opplæring men kan også egne seg for undervisning på ungdomstrinnet.

Utarbeidet av Anne Holtan.

Innholdsfortegnelse

Introduksjon	s. 3
Oppgaver egnet for norskfaget	s. 4 - 8
Oppgaver egnet for programfagene psykologi 1 og 2.....	s. 9 - 14
Oppgaver egnet for teaterfagene ved MDD.....	s. 15 - 19
Vedlegg 1: Utdrag fra manus.....	s. 20 - 27

Scan QR-koden!

Da kommer du direkte til det
digitale programmet til
Riksteatrets forestilling SULT.

PEDAGOGISK OPPLEGG FOR *SULT* AV KNUT HAMSUN

Introduksjon

Riksteatrets *Sult*-forestilling baserer seg på en dramatisering av Knut Hamsuns roman av samme navn. Denne romanen er et av de mest leste verk av Hamsun, og regnes som en klassiker i verdenslitteraturen. Romanen har vært dramatisert og satt i scene før, både som teater og film. Denne gangen er det regissør Anders T. Andersen som har dramatisert romanen og har regi på forestillingen.

Knut Hamsun (1859- 1952) debuterte i 1877 med fortellingen «Den Gaadefulde» men det var først i 1890, med romanen *Sult*, at han fikk sitt gjennombrudd som forfatter. *Sult* er en av de første modernistiske romanene i verdenslitteraturen, og har også typiske modernistiske trekk. Den navnløse hovedpersonen er også bokens jeg-forteller. Som lesere kommer vi på innsiden av den menneskelige psyke. Hamsun proklamerte en ny type romankunst der han ville bryte med realismens krav om kronologiske fortellinger og handlingsutvikling. Han ville ha en litteratur som kom på innsiden av enkeltmennesket, og som fortalte om «sælsomme Nervevirkomheder, Blodets Hvirken, Benpibernes Bøn, hele det ubevidste Sjæleliv» (Fra det ubevisste sjæleliv, 1890).

Bruddet med realismen er også et kjennetegn ved den senere, modernistiske litteraturen, som gjenspeiler det moderne menneskets følelse av fremmedgjøring, angst og ensomhet i møte med de store samfunnsendringene som skjedde rundt århundreskiftet.

Hva handler *Sult* om?

I det ytre svært lite. Vi får vite at jeg-personen er forfatter og forsøker å livnære seg av å skrive artikler. Han lever fra hånd til munn, men på et eksistensminimum. Det er sulten som driver ham til handling. Han drar leseren med på vandringer i Kristiania, på leting etter mat, arbeid, husly og kjærlighet. Men det er i hans feberhete indre at handlingen virkelig utspiller seg. Han er følelsesmessig ustabil og kastes mellom håp og optimisme og dyp selvforakt og fortvilelse. Det som skjer, foregår ofte bare inni hodet på jeg-personen - en stadig strøm av tanker, følelser, irrasjonelle drømmer, selvransakelser og filosofiske betraktninger. Han er en fremmed som aldri finner hvile verken hos seg selv eller hos menneskene. *Sult* er en roman om sult i konkret og overført betydning. Den er ingen psykologisk utviklingsroman, men et dypdykk i psyken til et moderne menneske.

GOD TEATEROPPLEVELSE!

Hilsen Anne Holtan

OPPGAVER EGNET FOR NORSKFAGET

Før elevene går i gang med oppgavene bør klassen ha lest introduksjonen på side 3.

OPPGAVE 1

- A) Følg lenken til Nasjonalbibliotekets nettsider:

https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2009011604050?page=0

Les de første fem sidene av romanen *Sult* (s. 5 - 10), og les deretter utdrag fra manus i vedlegg 1.

- B) Sammenlign de to tekstene og gjør rede for hvordan manusforfatter Anders T. Andersen har dramatisert teksten.

- C) Hvilke typiske modernistiske trekk finner du i de første 5 sidene av romanen?

Anbefalt bruk av tid: 2 skoletimer.

OPPGAVE 2

Skriveoppgave: Prøv deg som modernistisk forfatter

Les først om stream of consciousness-teknikk og indre monolog i snl.no lenkene:

https://snl.no/stream_of_consciousness

https://snl.no/indre_monolog

Elevene skal deretter gjøre en skriveoppgave i tre ledd:

- 1) Finn frem papir og penn. Skriv fritt i 10 min.

Det er viktig at du skriver for hånd og uten å sensurere deg selv. La pennen gå kontinuerlig, uten å stoppe. Lærer holder styr på tiden. Plukk deretter ut fem setninger som du vil ta med deg videre i neste tekst.

- 2) Nå skal du skrive en jeg-fortelling rundt de fem setningene du har plukket ut fra forrige tekst. Igjen skal du skrive i 10 minutter og uten å sensurere deg selv. Skriv ned alt som dukker opp i hodet av tanker, assosiasjoner og følelser uten tanke på en ytre handling. Det eneste kravet er at de fem setningene skal være med i teksten, og at du skal skrive fra et jeg-perspektiv.
- 3) I den siste skriveøvelsen skal du prøve å dramatisere jeg- fortellingen du nettopp har skrevet. Lag replikker mellom to eller flere personer ut fra det du har skrevet. Økten avsluttes med at elevene går i tremannsgrupper og deler tekstene sine med hverandre.

Anbefalt bruk av tid: 2-3 skoletimer.

OPPGAVE 3

Lag en litterær «salong» i klassen, der modernismen møter realismen

I denne oppgaven lager elevene podcaster der de diskuterer hvordan og hvorfor litteraturen skal gjenspeile samtiden og samfunnet. Ta utgangspunkt i samfunnet og litteraturen på slutten av 1800-tallet, da man begynte å stille spørsmål ved realismen som kunstnerisk metode. I 1890-årene deltok Hamsun selv i debatten om norsk litteratur. Han kritiserte blant annet Ibsen og de andre realistiske forfatterne og hevdet at personene i verkene deres var typer, ikke individer, og at realismelitteraturen bare beskrev virkeligheten på overflaten.

- A)** Del klassen i grupper på fire. Halvparten av gruppene skal sette seg inn i realismen som litterær epoke og den andre i modernismen. Gruppene kan bruke læreverker i norsk og andre relevante nettkilder for å gjøre research. Under finner dere også noen tabeller med kjennetegn på de to litterære epokene.
- B)** To og to grupper (én fra modernismegruppene og én fra realismegruppene) går sammen om å lage en «Litterær salong» anno 1890. Tema for debatten er litteraturens funksjon som speil for samtiden. Podcastene skal være maks. 10 min. lange.

Anbefalt bruk av tid minst 2 - 3 skoletimer. Oppgaven kan være en innleveringsoppgave.

Kjennetegn på realisme

Intertekst vg3.

Motiv og tema	Form
• Sannhet, åpenhet, ærlighet • Individualisme • Demokrati og kvinnekamp • Kritikk av kirke og prester • Kritikk av konvensjoner og vaner • Kritikk av borgerskap og embetsstand	• Indirekte personskildring • Indirekte tankereferat • Personer kobles til rekvisitter • Karakteriserende talemåter • Personene er karakterer med noen dominerende egenskaper • Sterke kontraster • Talerør Spesielt for romaner/noveller • Allvitende synsvinkel • Detaljfokus • Ironi Spesielt for skuespill • Stedets, tidens, handlingens enhet • Retrospeksjon, tilbakeblikk • Symbolske rekvisitter • Virkelighetsillusjon • Titteskapsteater

Kjennetegn på modernisme

Intertekst vg3.

Motiv og tema	Form
• Sannhet, åpenhet, ærlighet • Fremmedfølelse, angst, ensomhet • <i>Outsideren</i> • Det irrasjonelle, instinkter • <i>Overmenneske</i>-ideologi og antidemokratisk tankegang • Sivilisasjonskritikk • Storby, det moderne samfunnet • Meningsløshet	• Eksperimenterende litteratur • <i>Ekspresjonisme</i> • Navnløse jeg-fortellere • Bevissthetsstrøm, <i>stream of consciousness</i> • Høyt og lavt blandes • Ikke-strofisk lyrikk med fri form uten enderim og jevn rytme • Musikalske elementer: <i>assonans</i>/vokalrim og <i>allitterasjon</i>/bokstavrim

Relevante kompetansemål fra læreplanen i norskfaget i studieforberedende utdanningsprogram:

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner
- bruke norskfaglige kunnskaper og begreper i samtaler om tekst og språk
- mestre ulike roller i samtaler, diskusjoner, dramatiseringer og presentasjoner
- bruke ulike estetiske uttrykksformer i sammensatte tekster
- skrive kreative tekster på hovedmål og sidemål med bruk av ulike språklige virkemidler
- presentere norskfaglige emner og drøfte det framlagte stoffet
- lese og analysere tekster på bokmål og nynorsk i ulike sjangere og ta stilling til spørsmål tekstene tar opp, og verdier de representerer
- skrive kreative, informative og argumenterende tekster, utgreiinger, litterære tolkninger, drøftinger og andre resonnerende tekster på hovedmål og sidemål
- gjøre rede for norsk språkdebatt og språkpolitikk på 1800-tallet
- analysere, tolke og sammenligne et utvalg sentrale norske og noen internasjonale tekster fra ulike litterære tradisjoner fra romantikken til i dag, og sette dem inn i en kulturhistorisk sammenheng

OPPGAVER EGNET FOR PROGRAMFAGENE PSYKOLOGI 1 OG 2

Før elevene går i gang med oppgavene bør klassen ha lest introduksjonen på side 3.

OPPGAVE 1

Gruppeoppgave

Del klassen inn i grupper på fire.

Gruppene leser de fem første sidene av romanen Sult. Følg lenken til Nasjonalbibliotekets nettsider for digital versjon av boken (s. 5 -10): https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2009011604050?page=0

Gruppene skal deretter svare på følgende spørsmål:

- A) Prøv å finne minst tre ulike sinnsstemninger jeg-personen befinner seg i.
- B) Hva får dere vite om jeg-personens selvbilde?
- C) Hvorfor er det så viktig for jeg-personen å gi penger til tiggeren til tross for at han selv er blakk og må pantsette vesten sin?
- D) Les artikkelen: <https://www.webpsykologen.no/artikler/bli-kvitt-skam-og-lav-selvfolelse/> sammen i gruppen. Jeg-personen skammer seg over sin egen tilstand og fattigdom.
  - Hva gjør skam med selvfølelsen til et menneske?
  - Hvorfor skammer vi oss?
  - Hva kan vi gjøre for å komme ut av den overveldende og ødeleggende skamfølelsen?

Gruppene deler det de har kommet frem til i svarene på oppgavene, med resten av klassen. Lærer kan eventuelt legge opp til en klassediskusjon rundt temaet skam og selvfølelse.

Anbefalt bruk av tid 2 - 4 skoletimer.

OPPGAVE 2

Etter forestilling

Innledning til oppgaven:

Regissøren av Riksteatrets oppsetning av *Sult*, Anders T. Andersen, mener at romanen *Sult* er noe av det beste som er skrevet og en milepæl i litteraturhistorien.

Hamsun skildrer både den fysiske sulten og den psykiske pinen hos sin navnløse hovedperson på en måte som gjør at leseren vanskelig glemmer ham.

- Første gang jeg leste Sult gikk jeg på videregående og ble trukket rett inn i bokens hovedkarakter. Det var som å få feber å lese den. Virkelig en rystende opplevelse som, utrolig nok, gjenoppleves hver gang jeg har lest boken siden. Hvem har ikke kjent på følelsen av å ikke høre helt til, eller være oversett av andre. Med Sult har jeg lyst til å vise at det er menneskelig å føle seg utenfor, sier Andersen

Det kan være mange grunner til at vi av og til føler oss utenfor og ensomme. I boken *Sult* blir vi kjent med en navnløs jeg-person som lever av å skrive. Han er alene og har et sterkt indre liv men også et plaget sinn som gjør at han mister kontakten med virkeligheten og lever i sin egen verden. Han kjemper likevel for å få anerkjennelse for hvem han er og det han skriver, og ønsker å oppleve kjærlighet.

Oppgave:

Arbeid i grupper på tre elever

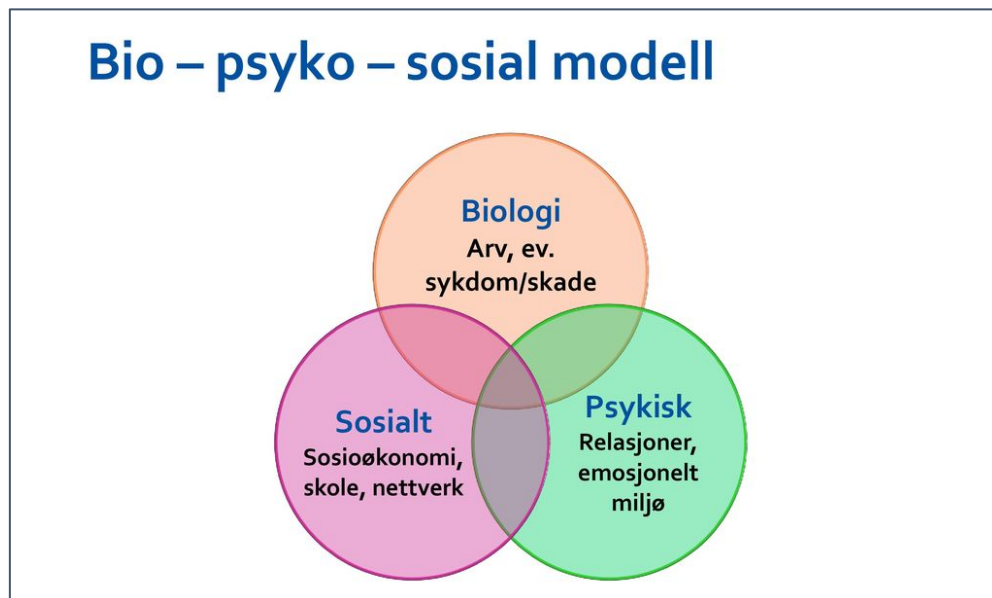
Elevene lager en podcast om helse og livskvalitet. Dere er eksperter (f.eks. en lege, en sosionom og en psykolog) som jobber med helsepsykologi og er spesielt opptatt av å se sammenhenger mellom biologiske, psykologiske og sosiale faktorer som påvirker helsen, og hvordan ulike typer stress påvirker den.

Tema er **den vonde ensomheten**.

Dere skal ta utgangspunkt i forestillingen Sult som dere nå har sett på teater.

- Hvilke helsemessige konsekvenser kan det ha å føle seg utenfor og ensom?
- Bruk den biopsykososiale modellen (se modell under) til å forklare hvordan livssituasjonen til jeg-personen påvirker hans psykiske helse.

Podcasten skal ikke være lenger enn 10. min. Bruk kreativitet og fantasi når dere snakker om temaet, ikke bare faktakunnskap og statistikk. Podcasten skal være utformet som en samtale om temaet. Det er lov å bruke humor og musikalske innslag, selv om dere skal behandle temaet seriøst.

(Kilde: NTNU - Trondheim/St. Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim)

Les følgende artikler før dere går i gang med å lage podcasten :

<https://psykologisk.no/sp/2016/02/e4/>

<http://www.verdidebatt.no/innlegg/11618564-aerlig-om-ensomhet-aerlig-om-livet>

https://www.ung.no/psykiskhelse/2511_Ensomhet.html

Anbefalt bruk av tid: 4 skoletimer. Oppgaven kan være en innleveringsoppgave.

OPPGAVE 3

«Det var i den tid jeg gikk omkring og sultet i Kristiania, denne forunderlige by som ingen forlater før han har fått mærker av den.....».

Slik lyder den berømte åpningen i romanen *Sult*. Det er en setning som lyser av ensomhet og smerte, og vi kjenner en uro når vi leser den. *Sult* er en roman og en forestilling om sult i konkret og overført betydning. Den handler om fysisk sult og alt hva det innebærer av smerte, forvirring og nedverdiggelse. Men den handler også om sulten etter anerkjennelse, kjærlighet, tilhørighet og å finne meningen med livet.

Sult kan være en farlig sykdom. Psykiater Finn Skårderud stiftet i 2014 *Villa Sult* i Oslo. Det er navnet på et behandlingssenter for spiseforstyrrelser, og navnet er selvfølgelig inspirert av Hamsuns roman med samme navn. Finn Skårderud, psykiater og forfatter uttaler følgende om *Sult* av Knut Hamsun:

«Hovedpersonen i Sult, har ikke noe navn, bare et prosjekt. Han sulter. Det finnes tross alt mat, men han sulter likevel. Det er et intenst psykodrama på tom mage.»

(Kilde: <https://www.riksteatret.no/nyheter/sults-vei-til-teaterscenen/>)

Arbeid i par:

A) Forarbeid til oppgaven:

Les intervju med psykiater Finn Skårderud i Morgenbladet, om *Villa Sult*:

https://morgenbladet.no/samfunn/2014/en_villa_ved_navn_sult

Elevene kan også se disse YouTube-klippene fra dokumentaren «Emma Wants To Live». Filmen handler om den nederlandske jenta Emma som fikk diagnosen Anoreksi (lat. Anorexia nervosa) da hun var 12 år gammel:

Emma Wants To Live - Part 1:

<https://www.youtube.com/watch?v=x-K7rwLMn-8>

Emma Wants To Live - Part 2:

<https://www.youtube.com/watch?v=qZy6wRmvFRk>

I tillegg bør elevene sette seg inn i årsaker, utbredelse, og kjennetegn på sykdommen. Bruk læreverket og evt. relevante nettkilder:

<https://no.wikipedia.org/wiki/Anoreksi>

B) Elevene skal redegjøre for følgende spørsmål:

- Hva er spiseforstyrrelser, og finnes det ulike typer?
- Hvorfor får mange spiseforstyrrelser?
- Hvem får det?
- Hvor stor del av befolkningen har spiseforstyrrelser?
- Er det farlig?
- Finnes det behandlingsmetoder som kan gjøre de syke friske?
- Hva kan du gjøre hvis du mistenker at en venn sliter med spiseforstyrrelser?

Anbefalt bruk av tid: 2 skoletimer

Relevante kompetansemål i faget Psykologi 1

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- gjøre rede for ulike emosjoner og behov, og hvordan disse påvirker og styrer atferd
- beskrive hvordan mennesket utvikler sitt selvbilde og sin identitet
- definere helse og reflektere over livskvalitet
- drøfte begrepet normalitet i forhold til psykisk helse
- forklare begrepet stress, hva som skaper stress og hvordan en kan forebygge negative stressreaksjoner
- reflektere over hvordan en kan redusere prestasjonsangst
- drøfte forhold som påvirker psykisk helse særlig knyttet til ungdomskultur

Relevante kompetansemål i faget Psykologi 2

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- beskrive ulike former for psykiske vansker og lidelser
- forklare hvordan fysisk og psykisk helse påvirker hverandre
- gjøre rede for forebyggende psykisk helsearbeid, og diskutere behandling i et helsepsykologisk perspektiv
- drøfte utfordringer ved å være pårørende eller venner til personer med psykisk lidelser, og gi eksempler på mestringsstrategier

OPPGAVER EGNET FOR TEATERFAGENE VED MUSIKK, DANS OG DRAMA

Før elevene går i gang med oppgavene bør klassen ha lest introduksjonen på side 3.

OPPGAVE 1

Monologarbeid.

Elevene studerer videoklippet fra Henning Carlsen berømte filmatisering av Hamsuns roman *Sult* fra 1966 med Per Oscarsson i hovedrollen:

<https://www.youtube.com/watch?v=M1HMw4Xw4KU>

(Om linken ikke fungerer søk: «Sult (1966)» på YouTube, videoklippet er ca 2 min)

Oppgave:

- Hva tenker han på der han står?
- Hva føler han?
- Hva skriver han på lappen?
- Hvem skriver han til?
- Hvorfor spiser han opp det han har skrevet før han går sin vei?

Alle elevene skriver sin egen lapp der de gir uttrykk for rollefigurens følelser og tanker. Skriv ut ifra et jeg-perspektiv. Elevene får deretter tid til å tolke sin egen tekst fysisk og sette den i scene som en monolog.

Anbefalt bruk av tid: 2 timer

OPPGAVE 2

Knut Hamsun og Sigbjørn Obstfelder var samtidige forfattere i 1890-årene og begge to blir regnet som pionerer for den modernistiske litteraturen. *Sult* kom ut i 1890 og *Digte* av Obstfelder kom ut i 1893 (*Jeg ser* inngår i denne samlingen). Fra 1890-tallet har teatret også vært preget av fornyelse både innen det realistiske og det eksperimentelle. Med modernismen i teatret snakker vi om en reteatralisering av scenekunsten. Modernismen i teatret kritiserte den rådende realismen og titteskapsteateret. Den fremholdt eksperimentering med nye dramaturgier, ny bruk av tredimensjonal scenografi, surrealistiske teatertekster og teatral spillestil.

Arbeid i grupper på tre eller fire elever.

Hver gruppe lager en scene der de viser en tolkning av Obstfelders dikt: *Jeg ser* (se under) og en der de tolker og iscenesetter det lille utdraget fra Hamsuns *Sult* (*utdraget følger under*). Tenk som teaterfornyere og eksperimenter med sceniske virkemidler i forhold til rolle, spillestil og scenisk handling. Hver scene bør ikke vare mer enn 7 minutter.

JEG SER

Jeg ser på den hvide himmel,
jeg ser på de gråblå skyer,
jeg ser på den blodige sol.

Dette er altså verden.

Dette er altså klodernes hjem.

En regndråbe!

Jeg ser på de høie huse,
jeg ser på de tusende vinduer,
jeg ser på det fjerne kirketårn.

Dette er altså jorden.

Dette er altså menneskenes hjem.

De gråblå skyer samler sig. Solen blev borte.

Jeg ser på de velklædte herrer,
jeg ser på de smilende damer,
jeg ser på de ludende heste.

Hvor de gråblå skyer blir tunge.

Jeg ser, jeg ser ...
Jeg er vist kommet på en feil klode!
Her er så underligt ...

Utdrag fra Sult:

Indtrykket av den glade Morgen overvældet mig, jeg blev uregjerlig tilfreds og gav mig til at nynne av Glæde uten nogen bestemt Grund. Ved en Slagterbutik stod en Kone med en Kurv paa Armen og spekulerte paa Pølser til Middag; idet jeg passerte hende saa hun bort paa mig. Hun hadde bare en Tand i Formunden. Nervøs og let paavirkelig som jeg var blit de siste Dager gjorde Konens Ansigt straks et motbydelig Indtryk paa mig;

Anbefalt bruk av tid: 3 - 4 skoletimer.

OPPGAVE 3

Skriv en teateranmeldelse basert på Riksteatrets forestilling *Sult*.

Programmet til forestillingen ligger på Riksteatrets nettsider:

<https://www.riksteatret.no/program-sult>

Innledningsvis må du ha med:

Presentasjon av stykket/oppsetningen:

- Navnet på stykket og dramatiker, regissør, skuespillere, scenograf evt. koreograf
- Kort om sjanger og handling

- Kort beskrivelse av oppsetningen både når det gjelder regi og scenografi

Velg ett (1,2 eller 3) av følgende elementer i forestillingen som du analyserer mer inngående i anmeldelsen:

1) Spillestil og skuespillerprestasjoner:

- Ekspressivitet: stemmebruk, fysisk uttrykk, emosjonell temperatur
- Samspill: kontakten mellom skuespillerne og hvordan de bruker hverandre
- Rolletolkning
- Konsentrasjon og scenisk tilstedeværelse/utstråling

2) Regi:

- Miljøskildring: tid og miljø
- Dans og fysisk uttrykk
- Anders T. Andersens dramatisering av romanen *Sult*: f.eks: språket og dialoger
- Hva ønsker regissøren å formidle: budskap/tema?
- Spesielle regigrep: f.eks bruk av videoprosjeksjon
- Hvilken stemning ligger i forestillingen?
- Rytme og tempo
- Personinstruksjon

3) Scenografi og bruk av virkemidler

- Bruk av video
- Lys
- Lyd/musikk
- Kostymer
- Farger
- Interiør og rekvisita

Anbefalt bruk av tid: 2 skoletimer. Om elevene ønsker det, kan de gjerne sende anmeldelsene til Riksteatrets skoleansvarlig på mail: skole@riksteatret.no.

Relevante kompetansemål fra læreplan i følgende fag ved MDD

Teaterproduksjon 1 og 2 og Teaterensemble

Skuespillerutvikling

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bruke grunnleggende skuespillerteknikk med vekt på utvikling av kropp og stemme
- vise evne til å oppnå partnerkontakt
- bruke ulike typer tekster i arbeid med stemmetrening og formidling
- beherske grunnleggende skuespillerteknikk og skape et selvstendig uttrykk

Scenisk formidling

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- gjøre rede for bruk av ekspressivitet i skuespillerens uttrykk
- bruke ulike spillestiler i forhold til scenisk form
- eksperimentere med sceniske virkemidler i forhold til rolle og scenisk handling
- drøfte spillestil, virkemidler og tilnæringsmåter

Teaterteori og -analyse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- analysere og tolke forestillinger og skrive teateranmeldelser

Vedlegg 1:

Utdrag fra manus Sult av Knut Hamsun.

Dramatisert av Anders T. Andersen.

Siden ingen av karakterene i romanen er navngitte, har regissør Anders T. Andersen valgt å benytte fornavnene til skuespillerne i manuset han har utarbeidet til forestillingen. Preben er hovedrolleinnehaveren, altså den ikke navngitte mannen som går rundt og sulter i Kristiania.

PREBEN

Det var i den tid jeg gikk omkring og sultet i Kristiania, denne forunderlige by som ingen forlater før han har fått merker av den ....

JØRGEN

Du ligger våken på din kvistværelse og hører en klokke nedenunder deg slå seks slag;

SVERRE

det er allerede ganske lyst og folk begynner å ferdes opp og ned i trappene.

JØRGEN

Det har vært litt knapt for deg i den siste tid;

SVERRE

den ene efter den andre av dine eiendeler er bragt til pantelåneren,

PREBEN

Ja, jeg har blitt nervøs og utålsom.

JØRGEN

Dette tomme værelse hvis gulv gynger opp og ned for hvert skritt du tar bortover

PREBEN

Ja det er som en gissen uhyggelig likkiste;

JØRGEN

det er ikke ordentlig lås for døren og ingen ovn i rommet;

SVERRE

Du pleier å ligge på dine strømper om natten

PREBEN

Det er for å få dem litt tørre til om morgningen.

JØRGEN

Når det blåser hardt og dørene nedenunder står åpne lyder det alle slags underlige hvin opp gjennom gulvet og inn fra veggene.

PREBEN

Gud vet, om det aldri skal nytte meg å søke etter en stilling mere!

JØRGEN

Disse mange avslag,

PREBEN

halve løfter,

JØRGEN

rene nei,

PREBEN

nærede og skuffede håp,

JØRGEN

nye forsøk, som hver gang løper ut i intet, har gjort det av med ditt mot.

PREBEN

Jeg har til sist søkt en plass som regningsbud,

JØRGEN

men du kom for sent;

SVERRE

Det er alltid et eller annet til hinder.

JØRGEN

Det verste av alt er at dine klær er begynt å bli så dårlige at du ikke lenger kan fremstille deg til en plass som et skikkelig menneske.

PREBEN

Hvor det har gått jevnt og regelmessig nedover med meg hele tiden! Jeg er så besynderlig blottet for alt mulig, jeg har ikke engang en kam tilbake eller en bok å lese i når det blir meg for trist. Hele sommeren utover har jeg søkt ut på kirkegårdene eller opp i Slottsparken hvor jeg har sittet og forfattet artikler for bladene, spalte etter spalte om de forskjellige ting,

JØRGEN

Ja, men det er underlige påfunn, luner,

SVERRE

innfall av din urolige hjerne;

PREBEN

i fortvilelse velger jeg ofte de fjerneste emner som volder meg lange tiders anstrengelse og aldri blir antatt.

JØRGEN

Så snart en artikkel er ferdig, tar du fatt på en ny

SVERRE

Og du blir ikke ofte nedslagen av redaktørens nei

PREBEN

Ja, ja, ja, jeg sier stadig vekk engang vil det jo lykkes. Av og til, når jeg har hell med meg og får det litt godt til, kan jeg få fem kroner for en artikkel jeg har skrevet.

*Preben reiser seg og spytter i hånden og gnir på
bukseknærne og putter papir og blyant i lommen og lister
seg ut.*

JØRGEN

Hysj, ikke vekk vertinnen. Det har gått et par dager siden din husleie forfalt!

PREBEN

Klokken er ni.

JØRGEN

Vognrammel og stemmer fyller luften,

PREBEN

et uhyremorgenkor

JØRGEN

blandet med fotgjengernes skritt og smellene fra kuskenes svøper.

SVERRE

Denne støyende ferdsel overalt oppliver deg straks

PREBEN

og jeg begynner å føle meg mere og mere tilfreds.

JØRGEN

Det blir ganske visst en lys dag. Høsten har kommet.

SVERRE

Den fine, svale årstid da allting skifter farve og forgår.

JØRGEN

Du blir uregjerlig tilfreds og gir deg til å nynne av glede uten noen bestemt grunn.

Preben gjør som JØRGEN sier og plystrer.

SVERRE

Du driver gjennom gatene

Sverre går haltende foran Preben med en bylt i hånden og tar seg frem med stor anstrengelse mens han puster og peser.

PREBEN

Jeg lar det stå til, jeg føres omkring i den glade morgen, vugger meg sorgfritt frem og tilbake blant andre lykkelige mennesker; luften er tom og lys og mitt sinn er uten en skygge.

JØRGEN

Oppe i Grensen møter du Hans Pauli

Preben ser først mot JØRGEN og løfter så hatten mot en imaginær person

PREBEN

God morgen! Hvorfor har han slikt hastverk?

PREBEN

Jeg har slett ikke i sinne å be ham om en krone, jeg vil også med det aller første sende ham tilbake et teppe som jeg har lånt av ham for noen uker siden.

Så snart jeg kommer litt ovenpå vil jeg ikke være noen mann et teppe skyldig; kanskje begynner jeg allerede i dag en artikkel om fremtidens forbrytelser eller om viljens frihet, hva som helst, noe leseverdig noe som jeg vil få ti kroner for minst .... jeg vil finne meg et passende sted i Slottsparken og ikke hvile før jeg har fått den ferdig.

JØRGEN

En gammel krøpling gjør sprellende bevegelser foran deg i gaten.

PREBEN

Hans reise syntes aldri å ville ta ende;

JØRGEN

kanskje har han bestemt seg til akkurat det samme sted som deg.

PREBEN

Du trekker den rene, skjønnne morgen med deg ned i heslighet med det samme. Du ser ut som et stort humpende insekt som med vold og makt vil slå seg til en plass i verden og forbeholde seg fortauet for seg selv alene.

Preben tar fire rasende skritt frem, innhenter ham og slår Sverre på akselen. Han stanser, og de blir stående å stirre på hverandre.

SVERRE

En liten skilling til melk!

JØRGEN

Se så, nu står du godt i det!

Preben famler i lommene

PREBEN

Til melk ja. Hm. Det er smått med pengene i disse tider og jeg vet ikke hvor trengende De kan være.

SVERRE

Jeg har ikke spist siden i går i Drammen; jeg eier ikke en øre og jeg har ikke fått arbeide ennu.

PREBEN

Er De håndverker?

SVERRE

Ja, jeg er nåtler.

PREBEN

Hvilket?

SVERRE

Nåtler. Forresten kan jeg også gjøre hele sko.

PREBEN

Det forandrer saken. De får vente her i noen minutter så skal jeg gå efter litt penger til Dem, noen øre.

JØRGEN

Javel! Du skal gå til pantelåneren, altså! Du er ikke rett, din idiot. Dessuten har du ikke mer å pantsette.

Preben ruller samme vesten bukker og kaster den på disken.

JØRGEN

Han tilbyr deg halvannen krone for den.

PREBEN

Jaja takk. Hadde det ikke vært det at den begynner å bli for knapp til meg så ville jeg ikke ha skilt meg av med den.

JØRGEN

Er dette i grunnen et godt påfunn dette med vesten?

PREBEN

Ja! Jeg vil endog få penger til overs til en rikelig frokost og innen i aften skal så min avhandling om fremtidens forbrytelser være istand.

(til Sverre)

Værsågod! Det gleder meg at De har henvendt Dem til meg først.

Sverre tar pengene.

JØRGEN

Han står der og mønstrer deg med øynene.

PREBEN

Hva? Hva står han og stirrer efter?

JØRGEN

Jeg har det inntrykk at han især undersøker dine bukseknær

PREBEN

Tror slyngelen at jeg virkelig er så fattig som jeg ser ut for? Har jeg ikke så godt som begynt å skrive på en artikkel til ti kroner?